

ESTRATÈGIA DE COEDUCACIÓ DE L'INSTITUT ELS ROURES

(Dosrius, Setembre de 2025).

Índex de continguts:

1. Introducció i justificació: per què cal que els centres educatius disposem d'una estratègia de coeducació?	2
2. Marc normatiu d'aquesta estratègia de coeducació	2
3. Planificació: progressió d'aprenentatges des d'una perspectiva coeducativa	3
4. Recursos estructurals disponibles per dur a terme l'estratègia	5

1. Introducció i justificació: per què cal que els centres educatius disposem d'una estratègia de coeducació?

Vivim en un món globalitzat, arrelat en l'era tecnològica. En conseqüència, els referents dels adolescents sovint no pertanyen al seu entorn proper. Descobrir el món mitjançant les xarxes socials polaritza les visions dels adolescents, molt sensibles als models que veuen, pel fet que no han construït encara una visió crítica i basada en l'experiència de la seva pròpia identitat. D'una banda, les xarxes operen com a forts referents socials a favor del sistema patriarcal i la definició i consolidació dels rols de gènere tradicionals, exercint alhora una pressió estètica d'acord amb els cossos normatius (aquells típicament acceptats) de feminitat i masculinitat. D'altra banda, permet la visibilització de nous referents identitaris que obren possibilitats diverses del "ser" i de cossos no normatius (aquells que no s'ajusten al binomi home-dona tradicionalment establert). La tensió entre ambdues visions es fa progressivament més patent. És a dir, cada vegada són més visibles les identitats diverses i, en contraposició, la pressió dels estereotips de gènere clàssics actua amb més contundència, consolidant rols marcats que delimiten sense fissures com ha de ser el món masculí i femení.

En aquest context, els **centres educatius tenim el repte de fomentar la competència ciutadana** del nostre alumnat, per tal que sigui conscient, crític i agent de canvi envers el sistema de socialització que l'envolta i que impregna tots els àmbits de la seva vida. En aquesta tasca, cal ajudar l'alumnat a qüestionar els seus valors personals, promovent la tolerància i l'empatia cap a la diversitat d'identitats sexogenèriques. A més, cal prevenir riscos per a la salut mental i física derivats del fet de no encaixar en les pautes socials de gènere establertes, promovent l'autoacceptació i l'acceptació dels altres.

Sabem que l'adolescència és una etapa clau en què es desenvolupa l'autoconsciència, fonament de la identitat personal i del sistema de valors, així com dels anhels i somnis més profunds. Acceptar que es pot viure al marge de les normes de gènere pot reforçar la seva autoestima, especialment en les persones que es troben excloses del sistema binari sexe-gènere.

2. Marc normatiu d'aquesta estratègia de coeducació

L'estratègia s'emmarca en el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, que estableix les competències transversals. Concretament, volem consolidar la següent competència ciutadana (CC3):

"Analitzar i comprendre problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant els seus propis judicis per afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol tipus de discriminació o violència —incloent-hi la violència masclista, LGTBI-fòbica, racista o capacitista— o fonamentalisme ideològic."

Aquesta competència es concreta en diverses competències específiques al llarg de l'ESO, com ara:

- Posicionar-se i actuar davant actituds violentes o discriminatòries envers persones i col·lectius, amb especial atenció a la diversitat d'identitats i expressions de gènere i a la diversitat afectivosexual.
- Adoptar un paper actiu i compromès en la lluita contra estereotips i prejudicis, afavorint que tothom pugui desenvolupar lliurement les seves aspiracions.
- Formar un criteri propi a través de la participació activa en projectes socials i cívics que dignifiquin col·lectius diversos i defensin els drets humans, promovent la cura i el benestar de les persones.

Aquestes competències relacionades amb la competència transversal ciutadana s'han d'integrar de forma progressiva i conscient dins del procés educatiu, adaptant-les a cada grup i nivell.

La present estratègia demostra un compromís a mig i llarg termini amb la coeducació i pretén oferir una resposta organitzada i coherent, seguint l'orientació del perfil de sortida de l'alumnat a mitjà i llarg termini. Es revisarà i s'avaluarà anualment per garantir-ne la vigència i l'adaptació a l'entorn sociocultural de l'alumnat. Aquesta avaluació ha de ser col·legiada i amb visió ampla, implicant a tota la comunitat educativa -alumnat, professorat, famílies-, a més de l'EAP, els serveis socials i serveis de salut del municipi, i altres agents de l'entorn proper.

3. Planificació: progressió d'aprenentatges des d'una perspectiva coeducativa

L'objectiu de l'estratègia és deconstruir els mites sexogènics que afecten als adolescents del nostre centre educatiu, partint sempre de les seves inquietuds i dubtes. Això permet adaptar millor la resposta educativa a la seva realitat i necessitats informatives.

L'estratègia preveu diferents línies d'acció:

- Elaboració i revisió contínua d'aquesta estratègia com a marc de referència coeducativa del centre.
- Formació i assessorament del professorat per incorporar la coeducació de manera transversal a totes les matèries i a l'acció tutorial.
- Impuls d'accions conjuntes des de la comissió de coeducació de Dosrius, la qual actua com a mesa sectorial coordinada pels serveis socials municipals i amb la participació de totes les comissions de coeducació dels centres educatius del municipi (Escola Bressol la caseta del bosc de Can Martorell, Escola el Castell de Dosrius i Institut Els Roures).

- Formació específica per a l'alumnat i les seves famílies mitjançant tallers i xerrades impartides per professionals especialitzats: empreses de formació i consultoria especialitzades en coeducació, serveis de salut (salut i escola), Mossos d'Esquadra, etc.

Formació externa al professorat i equip directiu de l'Institut: Hi ha previstes accions formatives per tal de reflexionar sobre les concepcions de gènere del professorat i entendre de quina manera la coeducació es pot transversalitzar en tots els àmbits formatius de l'etapa d'educació secundària. Aquesta visió coeducativa pot permear les competències i sabers de totes les matèries del currículum.

Formació externa a l'alumnat: les formacions parteixen dels dubtes anònims de l'alumnat mitjançant les bústies de preguntes.

1r d'ESO: "*Pubertat, etapa de canvis*" (idees clau: anatomia, pubertat, cicle menstrual, sexualitat).

- Coneixement de l'anatomia i fisiologia corporal.
- Acceptació de la diversitat de ritmes de desenvolupament durant la pubertat.
- Equitat menstrual i desestigmatització del cicle menstrual. Senyals d'alerta per la detecció de possibles patologies o desregulacions menstruals.
- Desmitificació d'idees inicials al voltant de la sexualitat.

2n d'ESO: "*Amb calma*" (idees clau: pressió estètica, identitat i orientació, drets sexuals i reproductius, mètodes anticonceptius)

- Identificació dels drets sexuals i reproductius.
- Revisió de mites sobre les relacions sexoafectives.
- Anàlisi dels condicionaments socials que influeixen en la construcció de la identitat de gènere.

3r d'ESO: "*relacions sexuals sanes i consentides*" (idees clau: mites de l'amor romàntic, relacions sexuals i consentiment, abús sexual, salut sexual i reproductiva).

- Prevenció d'abusos sexuals.
- Anàlisi dels riscos associats a les primeres relacions sexuals.
- Reflexió sobre el consentiment i sobre les conductes que poden vulnerar-lo.

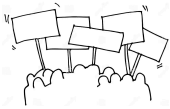
- Identificació de conductes punibles en l'àmbit sexual.

4t d'ESO: Què és real? (idees clau: pornografia, riscos i mètodes anticonceptius, desig i fantasia, consentiment i plaer)

- Desmuntatge crític i reflexiu de mites relacionats amb la sexualitat.
- Promoció d'una sexualitat segura, conscient i respectuosa amb un/a mateix/a i amb els altres.
- Anàlisi crítica de l'impacte de la pornografia en la construcció de les relacions sexoafectives.

Formació a les famílies del centre: L'estratègia preveu també la formació a les famílies per tal d'afavorir un acompanyament respectuós i dialogant durant l'adolescència dels seus fills i filles, especialment en qüestions d'afectivitat i sexualitat. Els temes tractats inclouen mites de l'amor romàntic, pornografia i consentiment, entre altres.

Accions coeducatives coordinades durant "l'any zero":

A l'Institut Els Roures hem anat integrant accions diverses encaminades al treball de la coeducació amb el nostre alumnat. Durant el curs 2024/2025 s'ha consolidat al centre la comissió de coeducació, la qual s'ha coordinat amb la resta d'institucions i agents socials de Dosrius per actuar conjuntament i crear una estratègia col·legiada a nivell de territori.

Algunes de les accions impulsades han estat:

- Anàlisi de la pressió estètica com a eina per qüestionar-la (tot el centre, dues sessions de tutories).
- Elaboració d'un manifest contra la violència de gènere: 25N (4t d'ESO, dues sessions).
- Concurs de disseny d'un logo coeducatiu: 8M (tots els nivells, dues sessions a la matèria de Visual i Plàstica i recollida de premis dels logos finalistes).
- Participació en accions municipals contra la violència masclista (4t d'ESO, acte simbòlic de denúncia de tota mena de violència contra les dones).
- Concurs de relats coeducatius amb la intenció de crear una revista per Sant Jordi.

4. Recursos estructurals disponibles per dur a terme l'estratègia

Disposem de diversos recursos per tal de garantir que l'estratègia és pertinent amb l'entorn, coherent, viable i sostenible.

Des de l'ajuntament de Dosrius s'estan movilitzant recursos per tal de finançar i coordinar accions coeducatives als centres. L'impuls a la comissió de coeducació de Dosrius i la financiació de formació amb entitats formatives externes, tant per a l'alumnat, com per a famílies i professorat és la base sobre la qual se sosté l'estratègia, especialment durant aquesta etapa inicial. En aquesta línia, la formació del professorat i l'equip directiu amb fons municipals permet integrar accions i models a les aules que integren la coeducació en el dia a dia de la tasca educativa per tal de promoure la sostenibilitat dels canvis.

Finalment, les aliances amb agents estratègics, com ara salut i escola i Mossos d'Esquadra permet arribar a l'alumnat des d'àmbits complementaris, els quals integren una visió sanitària i de seguretat personal, respectivament.